

Datum
2016-06-03Diarienummer
2016-4711-2Mottagare
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Remissvar avseende betänkandet Integritet och straffskydd (SOU 2016:7)

Säkerhetspolisen välkomnar förslagen i betänkandet och lämnar utifrån de intressen som myndigheten har att bevaka följande synpunkter.

Säkerhetspolisens uppdrag i nu aktuellt hänseende

Enligt 3 § p 5 förordningen (2014:1103) med instruktion för Säkerhetspolisen ansvarar Säkerhetspolisen för att förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet samt utreda och beivra brott där våld, hot eller tvång har använts för politiska syften, om brottet har riktat sig mot någon för vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar eller om gärningen har riktats mot ett särskilt viktigt samhällsintresse. Av 5 § samma förordning följer att Säkerhetspolisen, utöver vad som följer av 3 §, även i ett enskilt fall får utreda brott mot någon för vars personskydd Säkerhetspolisen ansvarar eller någon närstående till honom eller henne. Av 4 § samma förordning framgår att de personer som omfattas av Säkerhetspolisens personskydd – skyddspersoner - är dels de som ingår i den centrala statsledningen (statschefen, tronföljaren, talmannen, riksdagsledamöterna, statsministern, statsråden, statssekreterarna och kabinetssekreteraren), dels personer som enligt särskilt beslut tilldelats personskydd. Säkerhetspolisen ansvarar även för personskydd i samband med statsbesök och liknande händelser.

En ökning av hot och kränkningar mot myndighetens skyddspersoner

Säkerhetspolisen hanterar inom myndighetens personskyddsverksamhet ett stort antal ärenden där hot och kränkningar riktats mot myndighetens skyddspersoner. Under de senaste åren har Säkerhetspolisen kunnat konstatera en ökning av denna typ av ärenden. Den tekniska utvecklingen har lett till att kommunikation som tidigare främst skedde via brev eller samtal, numer nästan helt sker via e-post, sms, mms och framförallt via meddelanden och publikationer på internet och via sociala medier. Kommunikationen sker ofta från en anonym avsändare.

Datum
2016-06-03

Diarienummer
2016-4711-2

Säkerhetspolisen ser särskilt oroande på denna utveckling då myndigheten har kunnat konstatera att hot och kränkningar med anledning av skyddspersonernas politiska uppdrag i ökad utsträckning påverkar skyddspersonernas beteenden och ageranden. Det kan handla om att skyddspersoner undviker att uttala sig i vissa frågor, undviker att delta i den offentliga debatten, överväger att avsluta sitt uppdrag i förtid eller gör större inskränkningar i privatlivet. Särskilt stark påverkan har avsändare som är anonym för skyddspersonen, då risken för att drabbas av ett faktiskt angrepp då upplevs som förhöjd.

Som konstaterats i betänkandet är skyddet för integriteten även ett skydd för den fria åsiktsbildningen och yttrandefriheten och i förlängningen även ett skydd för demokratin. Säkerhetspolisen noterar att utredningen framförallt lyfter fram journalister som en grupp beträffande vilken det är särskilt angeläget att värna den fria åsiktsbildningen. Säkerhetspolisen noterar att politiker är en grupp där detta intresse gör sig väl så starkt gällande. Det finns ett mycket starkt samhällsintresse av att politiker vågar delta i samhällsdebatten utan att deras personliga integritet på olika sätt angrips.

Mot bakgrund av det sagda välkomnar myndigheten förslagen i betänkandet. Säkerhetspolisen ser det som positivt att lagstiftningen anpassas till den tekniska utvecklingen, att nu aktuella brott anpassas till modernt språkbruk och att det straffbara området tydliggörs. Säkerhetspolisen välkomnar även förslaget till det nya brottet, olaga integritetsintrång. Myndigheten ser särskilt positivt på att tillhandahållaren av elektroniska anslagstavlor får ett utökat ansvar för meddelanden som sänds in till en sådan tjänst och som uppenbart är sådant som avses i de föreslagna bestämmelserna om olaga hot och olaga integritetsintrång.

Hot som inte kommer till skyddspersonens kännedom

Som ovan konstaterats ser myndigheten, dels en ökning av hot, hot och andra kränkningar riktade mot myndighetens skyddspersoner, dels att den tekniska utvecklingen lett till att det blivit lättare att nå skyddspersonerna med hot och kränkningar samt lättare att anonymt framföra dessa.

Ett särskilt problem i detta sammanhang är att vissa skyddspersoner inte själva nås av framförda hot eller kränkningar eftersom de t.ex. har en stab som sköter kommunikationen med allmänheten åt dem. I dessa fall anses brottet inte fullbordat och några straffrättsliga utredningsåtgärder kan därmed inte vidtas av Säkerhetspolisen. Säkerhetspolisen får som regel del av hoten från skyddspersonernas säkerhetsorganisationer på riksdagen, Regeringskansliet och hovet. Säkerhetspolisen kan därför konstatera att mörkertalet avseende hot och andra kränkningar mot myndighetens

Datum

2016-06-03

Diarienummer

2016-4711-2

skyddspersoner är betydande då en stor andel av dessa aldrig leder till brottanmälan.

Säkerhetspolisen beaktar information som inkommer om hot och kränkningar mot skyddspersonerna inom de hotbedömningar som görs som ett led i personskyddsverksamheten. Myndigheten har dock begränsade möjligheter att vidta några straffrättsliga åtgärder med anledning av dessa. Visserligen skulle man kunna argumentera för att skyddspersonen, i de fall han eller hon inte har nåtts av hotet, inte heller har drabbats av oro eller rädsla och att någon skada därmed inte har uppstått. Ur Säkerhetspolisens perspektiv är det dock av vikt att kunna agera mot personen bakom hotet, eftersom det många gånger kan konstateras att det är personer som kan komma att utgöra ett konkret hot mot skyddspersonen. För att Säkerhetspolisen ska kunna reducera hot mot myndighetens skyddspersoner är det därför viktigt att myndigheten ges de verktyg som krävs för att kunna ingripa mot personer som agerar hotfullt. Det kan tilläggas att den här typen av hot ofta framförs på internet där andra personer kan inspireras att kommunicera på liknande sätt eller i värsta fall angripa skyddspersonen.

I sammanhanget kan vidare konstateras att det inte kan anses mindre straffvärt att hota någon endast på grund av att hotet aldrig nådde den avsedda mottagaren, om detta endast berodde på en tillfällighet som gärningsmannen inte själv kunde påverka. Då avsändarens uppsåt varit att t.ex. statsministern ska ta del av ett framfört hot, bör enligt Säkerhetspolisen inte det faktum att någon medarbetare istället öppnade brevet eller tog emot meddelandet leda till att agerandet ska anses straffritt. Mot bakgrund av det ovan anförda anser Säkerhetspolisen att det bör övervägas om det beskrivna agerandet bör kriminaliseras.

Behov av vidare utredning

Säkerhetspolisen konstaterar att även utredningen anser att det finns skäl att överväga ett förstärkt straffrättsligt skydd mot brott som sker i syfte att hindra någon från att utöva sin yttrandefrihet eller angripa någon som har utövat den rättigheten. Utredningen konstaterar emellertid att denna fråga inte ryms inom utredningens uppdrag. Säkerhetspolisens vill dock betona vikten av att vidare utreda den aktuella frågan mot bakgrund av den oroande utveckling som Säkerhetspolisen har kunnat konstatera och ovan redogjort för.

Datum
2016-06-03

Diarienummer
2016-4711-2

Detta yttrande har beslutats av chefsjuristen Per Lagerud. Verksjuristen Sofie Klahr har varit föredragande. I den slutliga beredningen har biträdande chefsjuristen Marija Momcilovic deltagit.

Per Lagerud

Sofie Klahr